

Автономізація психології як науки всередині загальнофілософського етичного дискурсу постає аномальним процесом диференціації людини, що веде до втрати її цілісності.

Притаманну західноєвропейському культурному регіону культуру індивідуалізму в цілому можна розглядати і як масову психологічну культуру з усіма притаманними їй технічними практиками самовдосконалення особи (М.Яцино). Парадоксально: звуження горизонту життєвої стратегії і формування максимально раціоналізованих практик, виходячи із задатків і особистих якостей суб'єкта соціальної дії – фактично, реалізація мрії Платона, - призводить до втрати суб'єктом сутнісних надісторичних життєвих орієнтацій, набуття «одновимірності» (Г.Маркузе), втрати комунікаційних навичок у позапрофесійній сфері, що поступово призводить до виникнення невротичних станів та втрати особою групової та колективної ідентичностей.

Присенко А.О., помічник начальника з кадрового забезпечення лінійного відділу в аеропорту «Харків» ГУМВС України в Харківській області

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Юридична психологія як самостійна міждисциплінарна прикладна галузь знань зазнає на сьогодні бурхливий розвиток. Одним із основних напрямів сучасної юридичної психології традиційно вважається психологія правоохоронної та правозастосовної діяльності, як процесуальної (слідчої, судової, арбітражної, адвокатської та ін.), так і непроцесуальної (оперативно-розшукової, управлінської та ін.), а також

психологія учасників цих різновидів діяльності. Не менш актуальним є напрямок, в межах якого досліджуються психологічні аспекти професійного відбору і психологічної підготовки осіб для здійснення юридичної діяльності, створення наукових і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності професійної діяльності. В цьому контексті дослідження психологічної готовності працівників міліції до професійної діяльності є важливим завданням юридичної психології.

Аналіз проблеми психологічної готовності особистості до діяльності показав наявність розмаїття підходів до визначення цього феномену, його змісту, структури, різновидів тощо. Більшість авторів виділяють два основних підходи до визначення психологічної готовності: функціональний та особистісний. З точки зору функціонального підходу психологічна готовність розглядається як певний стан психічних функцій, який обумовлює високий рівень досягнень в тій чи іншій діяльності та має наступні ознаки: передстартова активізація психічних функцій, наявність у суб'єкта образу дії, можливість своєчасного прийняття оптимального рішення у конкретній ситуації, стан оптимальної працездатності та інші (Г.М. Гаєва, Н.Д. Левітов, В.С. Нерсесян, А.Ц. Пуні, В.М. Пушкін, О.О. Ухтомський).

Прибічники особистісного підходу розглядають готовність як особистісне утворення, що виникає в результаті підготовленості особистості до певної діяльності (Е.А. Антипов, І.В. Воробйова, К.М. Дурай-Новакова, М.І. Дьяченко, Л.А. Кандибович, К.К. Платонов, В.О. Моляко, В.А. Сластенін, А.О. Смирнов, Л.М. Карамушка) і характеризується здібністю до мобілізації сил, стресостійкістю, оптимальним рівнем емоційного збудження, здібністю керувати своїми діями, мисленням, почуттями, оптимально високим рівнем домагань та ін. Зокрема, Л.М. Карамушка особистісну готовність трактує як стійке, багатоаспектне, структуроване утворення, яке включає в себе мотиваційний, когнітивний, операційний та

особистісний компоненти, адекватні вимогам, змісту та умовам діяльності, що в сукупності дозволяє суб'єкту більш чи менш успішно здійснювати діяльність [1].

У психологічній літературі готовність розподіляють також на загальну і спеціальну (Б.Г. Ананьєв), ситуативну та довготривалу і (М.І. Дьяченко, Л.О. Кандибович, Л.С. Нерсесян), психологічну і практичну (Ю.К. Васильєв), особистісну та процесуальну (А.Ф. Линенко).

Що стосується психологічної готовності до професійної діяльності працівників міліції, то ця проблема хоч і не є новою, однак ґрунтовних досліджень на сьогодні недостатньо. Психологічна готовність працівників ОВС розглядається в межах проблеми адаптації до служби та навчання (О.В. Іванова, В.В. Конопльов, І.О. Машук), психологічної усталеності (Л.Н. Воліна, В.М. Дьомін, В.І. Дяченко, Г.Х. Яворська), психологічної майстерності (О.М. Столяренко, М.І. Мар'їн), психологічного забезпечення службової діяльності (Ю.Б. Ірхін, В.О. Лефтеров, Є.М. Потапчук, А.І. Черкашин), управлінської діяльності в ОВС (В.І. Барко, Ю.В. Осипова). Є роботи, в яких досліджується психологічна готовність працівників ОВС до виконання певних службових завдань: застосування табельної вогнепальної зброї (М.О. Чміль), вогнепально-силового впливу (І.Ю. Горелов), охорони громадського порядку (О.В. Каверін, В.С. Лапчук).

Окремим питанням в контексті зазначеної проблеми є визначення особливостей психологічної готовності працівників спеціальних підрозділів ОВС до дій в екстремальних умовах (Я.Г. Бондаренко, Ю.Р. Йосипов, М.Г. Логачов, О.В. Тімченко та ін.). Здебільшого у цих дослідженнях мова йде про загальну психологічну готовність працівника ОВС. Що стосується спеціальної психологічної готовності, то слід вказати на певний дефіцит такого роду досліджень. Практично не розглядається у науковій літературі з юридичної психології питання психологічної готовності працівників міліції груп захоплення.

На підставі аналізу літературних джерел та нормативно-правових документів, що регламентують службову діяльність працівників ОВС, нами було визначено психологічні ознаки службової діяльності працівників груп захоплення та психологічні чинники її ефективності. Це дало змогу виділити наступні структурні компоненти психологічної готовності працівників груп захоплення до професійної діяльності: для загальної готовності - мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний; для спеціальної готовності - мотиваційний, когнітивний, операційний, емоційно-вольовий, рефлексивно-оцінний, комунікативний (інтерактивний).

Визначення психологічного «наповнення» цих компонентів є пріоритетним завданням юри дико-психологічних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Карамушка Л.М. Психологія управління : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та ін-тів післядипломної освіти] / Л.М. Карамушка. - К. : Міленіум, 2003. – 342 с.

Порохня В.В., ад'юнкт кафедри
юридичної психології НАВС

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПРОФІЛАКТИКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, УЧИНЕНИХ ДІТЬМИ

Соціально-економічні зміни в Україні у матеріальній, соціальній і духовній сферах життя повною мірою сприяли руйнації колишніх застарілих стереотипів поведінки, нормативів та ціннісних орієнтацій. Наразі маємо кризу традиційних інститутів соціалізації молодого покоління, порушення процесу спадкоємності поколінь, відчуження неповнолітніх від культури. Діти, підлітки, молодь не готові до подолання хронічних інтенсивних стресових ситуацій і страждають від їх